

Petrus Johannes Langen.

Een angstige belevenis tijdens de oorlog.

Nog net op tijd ontsnapt

Begin september 1944 hadden vier schippers uit Doornenburg en Gendt hun schuit in Ruhrort (Dld) geladen met kolen. Het waren Hent en Job van Megen met zijn vrouw, Comelis van Meekeren en Piet Langen. Drie schippers hadden een knecht aan boord, Jan van Megen, Arnold van Meekeren en Thé Otemann. Zij hadden vrijwel de hele oorlog door kolen in het Ruhrgebied geladen en bij Nederlandse steenfabrieken en gasfabrieken aan de Waal gelost. In dat gevaarlijke Ruhrgebied hadden zij al heel wat hachelijke avonturen beleefd en menig uur in schuilkelders doorgebracht tijdens bombardementen. Na de invasie in Normandië hadden de Engelsen en Amerikanen veel meer jachtvliegtuigen in de lucht, die het vooral gemunt hadden op het (scheepsvaart)verkeer. Schepen werden regelmatig door de

Thé Otemann aan het roer van zeilschip 'Gerard' van eigenaar Piet Langen.

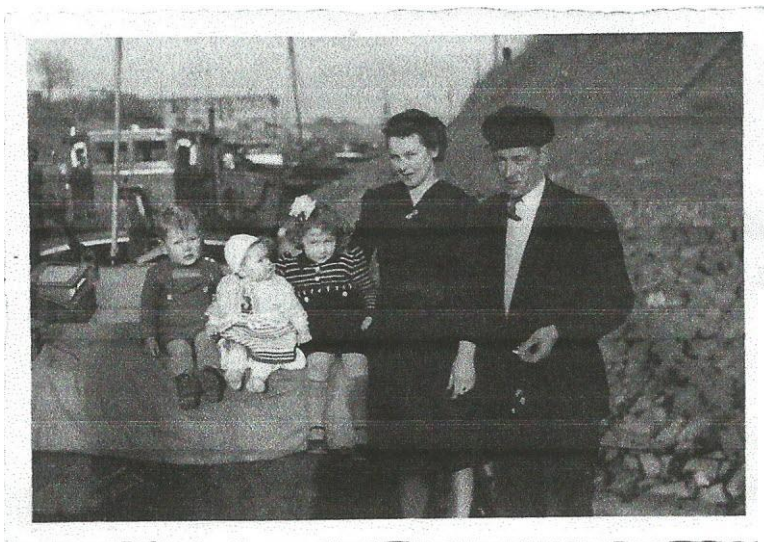
vliegtuigen beschoten. De schippers waren allen in het bezit van een zeilvaartuig - variërend van Klipper tot Hagenaar - overlegden steeds bij elkaar aan boord wat ze zouden doen als de toestand verslechterde. Waar zouden ze hun schip afmeren en wanneer. In Ruhrort bereikte hen het bericht dat de grens tussen Nederland en Duitsland gesloten werd. Nu zaten zij in zak en as. Geen schip kon nog via Lobith-Emmerich Duitsland in of uit. Dat was iets waar zij niet op gerekend hadden. Zij zaten als het ware in de val en waren aan hun opdrachtgevers overgeleverd. De kolen die eerst een Nederlandse bestemming hadden, moesten nu in Duitsland blijven. Tegenover Emmerich (Dld) lagen zij te wachten op bericht waar de kolen naar toegebracht moesten worden. De situatie was in één keer compleet veranderd. Eerst kregen zij opdracht om de kolen naar Berlin (Dld) te brengen. Dit weigerden zij pertinent, omdat dit veel te gevaarlijk was. Met het argument dat zij die route nooit gevaren hadden, wisten zij het beurspersoneel - waarmee zij een tamelijk goede relatie hadden - te overtuigen. Er werd dus naar een andere mogelijkheid gezocht en na een dag of drie kwam die dan ook. De kolen moesten naar Kleve gebracht worden. Dat was een goed bericht. Zij bleven bij elkaar en zakten de Rijn af naar Tolkamer. Vandaar over de Oude Rijn naar de sluis bij Wardhausen (Dld), waarna zij met hun zeilschepen door het Spoykanal (Dld) naar Kleve moesten proberen te komen. Dat ging allemaal redelijk voorspoedig. Eenmaal in Kleve werden zij bij het lossen beschoten. Ternauwernood konden zij het vege lijf redden en - tussen de beschietingen door - in een schuilkelder komen. Wonder boven wonder raakte niemand gewond en was er alleen materiële schade. Zo stonden na afloop de gashouders en een stapel spoorbielzen die daar opgeslagen lagen in brand. Diverse kogels van de vliegtuig kanonnen waren in de schepen ingeslagen. Bij één schip was er een kogel door de kajuit en een bed gegaan. Na deze beschieting

Petrus Johannes Langen.

Een angstige belevenis tijdens de oorlog. - vervolg

ging het lossen door. Elk schip dat gelost was voer uit de gevarenzone bij Kleve naar Wardhausen terug. Daar bleef het buiten de sluis wachten op de andere schepen. Rond 12 september lagen alle schepen weer bij elkaar. De schippers overlegden wat te doen. Zij besloten om na het invallen van de duisternis uit te varen en dan proberen de Duitse rivierpolitie te ontlopen door direct over te steken naar de Bylandt en zo op Nederlands grondgebied te komen. Als het veilig leek zouden wie dat wilden en durfden direct doorvaren naar Doornenburg of Gendt. Hieraan was natuurlijk wel een risico verbonden, omdat hun vaaropdracht Ruhrort (Dld) was en zij daarvan afweken. Varen na de avondklok was allang ten strengste verboden. Niettemin werd de sprong gewaagd. Weer op de Rijn gekomen voeren Job van Meegen en Comelis van Meekeren recht door de Bylandt in en Hent van Meegen en Piet Langen zeilden naar Gendt en meerden bij 't veerhuis van Jan Comelissen in Hulhuizen af. Alle opvarenden gingen direct door naar huis, maar werden op de dijk aangehouden door de Kabelwacht. Zij hadden echter begrip voor de situatie en lieten hen door, zodat iedereen veilig thuis kwam. De huisgenoten, die dachten hun familieleden voor wie weet hoe lang niet terug te zien, waren dolblij hen tegen middernacht te kunnen verwelkomen. De twee schepen met bemanning die de Bylandt in voeren, zijn later ook veilig aangekomen.

Ook op de weg met paard en wagen werd een levensgevaarlijke kwestie. Desondanks moest het verkeer naar de melkfabriek en veiling doorgaan. Jan Comelissen uit de Molenstraat kwam op 12 september 1944 terug van de veiling, samen met Jan Tonk uit de Smidstraat, die bij Hofs uit de Galgendaal werkte. Met Jan Comelissen was ook Bennie Nienhaus meegereden, toen 13 jaar oud. hl Haalderen werden zij beschoten en alle drie getroffen. Benny Nienhaus - geboren 21 oktober 1930 - overleed al ter plaatse, terwijl Jan Comelissen en Jan Hofs zwaar gewond naar het Canisiusziekenhuis in Nijmegen vervoerd werden. Jan Comelissen heeft geluk gehad en heeft de aanval overleefd. Jan Tonk - geboren 31 juli 1910 - overleed op 9 november 1944. Deze beschietingen - voortkomend uit de vergrote luchtactiviteit - waren een inleiding voor hetgeen enkele dagen later te gebeuren stond. Luchtverkenners hadden het gebied rond Groesbeek en Arnhem al gefotografeerd en ook verschillende fotoruns over Gendt gemaakt. Die luchtfoto's werden op dat moment in Engeland volop bestudeerd, in verband met de ophanden zijnde operatie Market Garden. Gelukkig hadden wij daar toen nog geen weet van.

Januari 1949.

Piet en Grada met de kinderen.

Foto is gemaakt in Duisburg.